

 **TRANSPARENCY
INTERNATIONAL** | Česká
republika

INDEX PROTİKORUPČNÍ ODOLNOSTI ZBROJNÍCH FIREM V ČR 2020

OBSAH

Úvod	3
Index protikorupční odolnosti zbrojních firem 2020	8
Co index není?	11
Výsledky telegraficky	12
Výsledky firem	13
Co z indexu vyplývá?	19
Vliv korupční odolnosti na veřejné rozpočty	21
Shrnutí a doporučení	23
Metodologie	25

Úvod

Otevřenost v rámci obchodních vztahů se stává jednou z nejcennějších komodit, a to bez ohledu na odvětví. S moderním globálním světem přichází větší informační nevyváženost, a s tím i větší nejistota společností, s kým vlastně obchodují. Zbraně a vojenská technika měly vždy (ať už zaslouženě či nezaslouženě) punc tajemnosti a informační uzavřenosti. Tento punc se přenesl i na zbrojní společnosti samotné, neboť s dodávkami do národních armád často přicházela různá informační omezení, ať už v podobě utajených informací či neochotou tyto informace zveřejnit.

Mezinárodní organizace Transparency International se dlouhodobě zasazuje o snižování korupce a jejích dopadů ve zbrojním odvětví, především prostřednictvím programu Defence & Security pod záštitou britské pobočky Transparency International (TI UK). Pod hlavičkou tohoto programu byl také v roce 2012 spuštěn Defence Companies Anti-Corruption Index (DCI), a jako jeho protipól také index, který zkoumá protikorupční odolnost národních ministerstev obrany, Government Defence Anti-Corruption Index (GI). Jako jediný index na světě měří DCI firemní závazek k etické a protikorupční agendě v největších světových zbrojních firmách, aby pomohl inspirovat protikorupční reformu v celém sektoru, který je ve státních zakázkách často předmětem bezpečnostních výjimek, a neuplatňují se tak na něj protikorupční pravidla platící pro standardní veřejné zakázky.

Metodika indexu byla vytvořena tak, aby bylo možné pro firmy zpětně reflektovat bodový zisk a jednoduše identifikovat hlavní nedostatky či mezery ve svých protikorupčních politikách. Druhé vydání indexu vzniklo v roce 2015 a již v tu dobu existovaly pozitivní změny ve vnímání a nastavení protikorupčních procesů u zbrojních firem. V meziročním srovnání bylo zřejmé, že se společnosti rozhodly více otevřít a informovat o svých protikorupčních závazcích. Prozatím poslední, třetí vydání bylo zveřejněno v únoru 2021 spolu s aktualizovanou metodikou, která se snaží postihnout, jak kvalitně firmy své závazky vymáhají. Bohužel výsledky ukázaly, že firmy mají v rámci zveřejněných mechanismů velké mezery, co se týče efektivního nastavení politik a většina světových zbrojních firem poskytuje velice omezené nebo žádné veřejné závazky k potírání korupce¹.

Index je postaven na základě prosazování transparentnosti jako hlavního nástroje, který pomáhá kontrolovat korupční rizika a omezuje prostor pro jejich vznik.

1. <https://ti-defence.org/defence-companies-index-on-anti-corruption-and-corporate-transparency/>

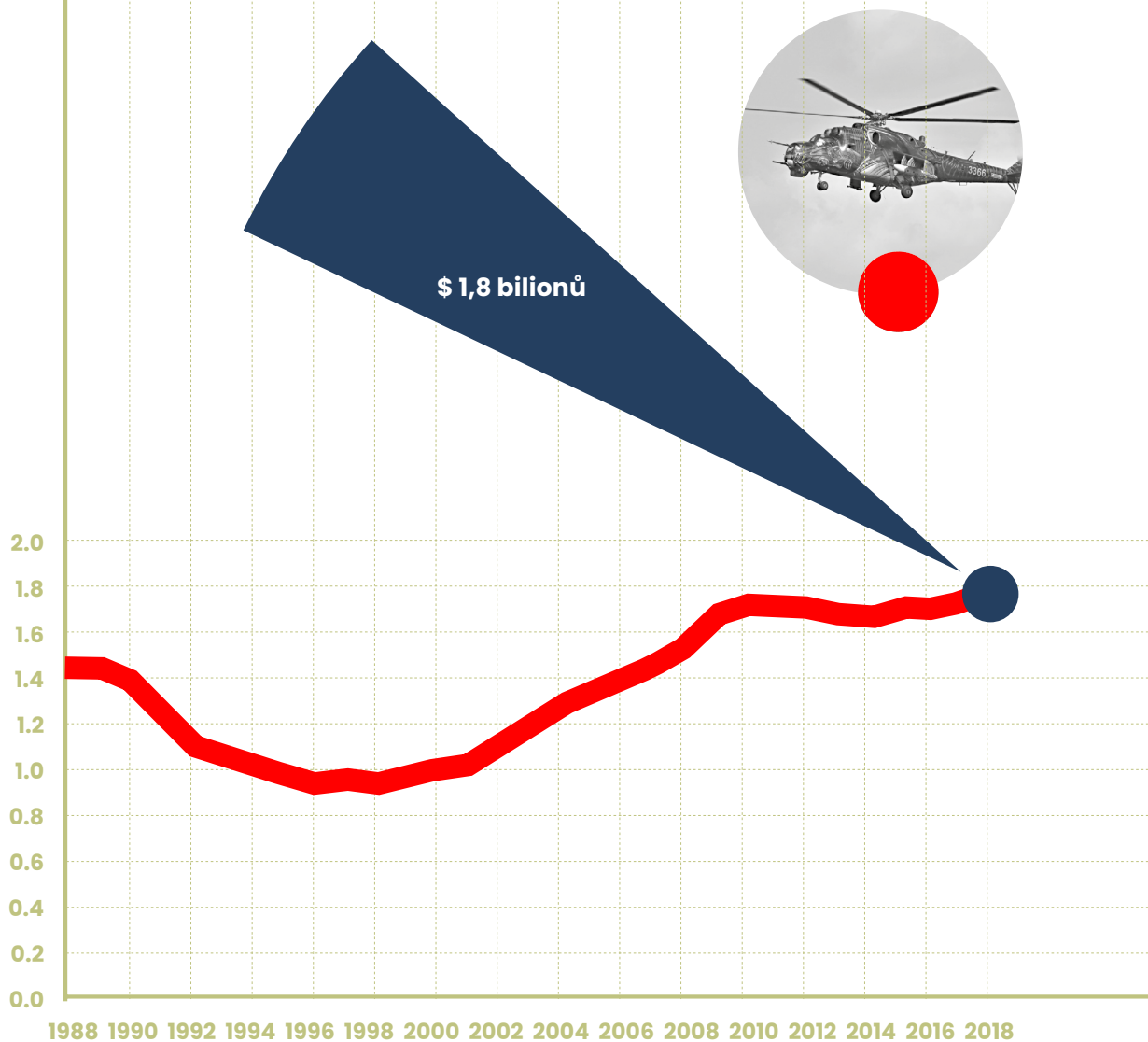
IPOZF

index protikorupční
odolnosti zbrojních
firem

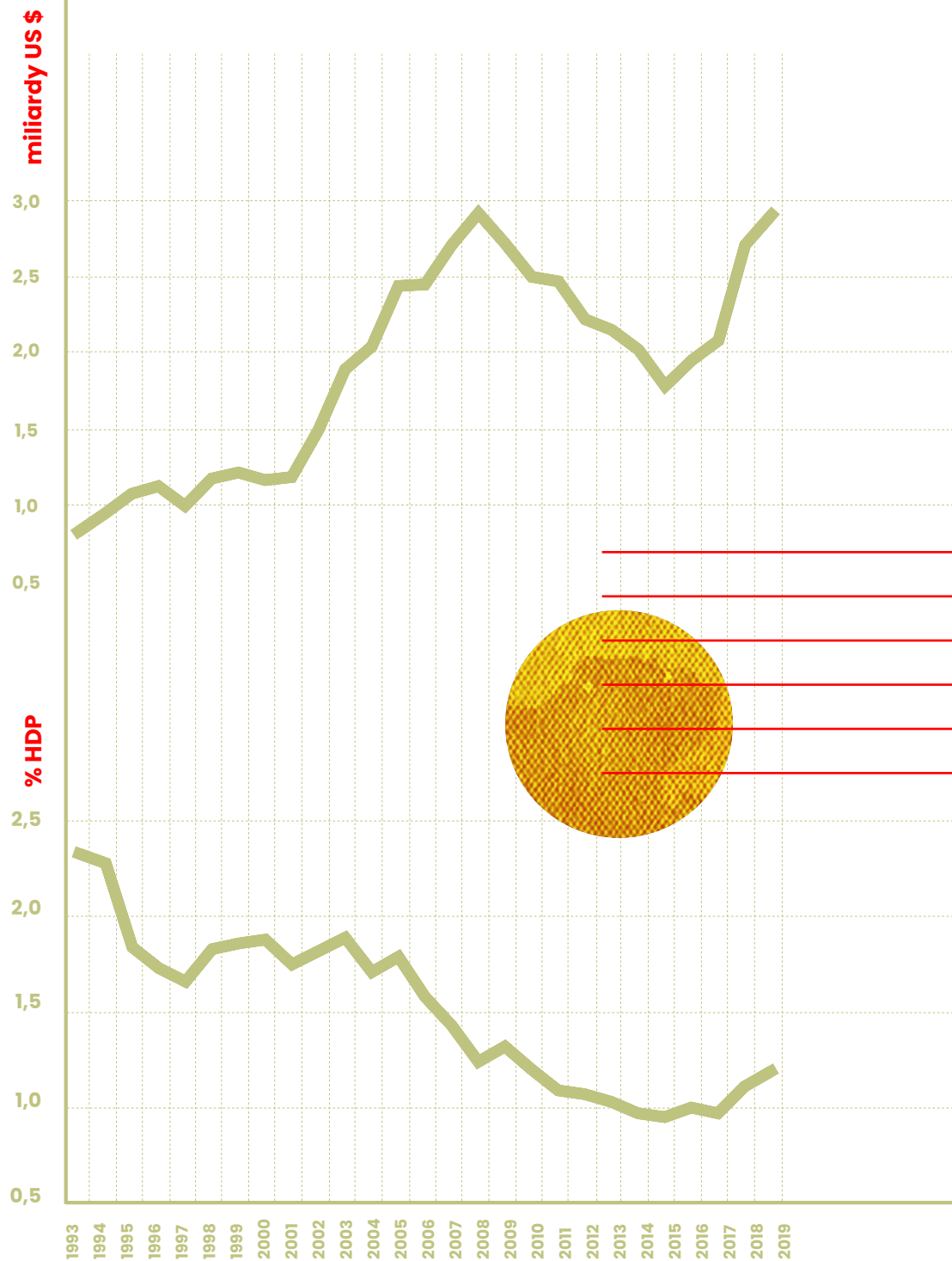
Nedostatečná otevřenost a absence informací o protikorupčních mechanismech je globální trend, který se projevuje i v České republice. Právě tristní výsledky globálního indexu nás v roce 2016 vedly k tomu, abychom lokální verzi tohoto indexu vytvořili i v České republice, protože neexistoval a dosud neexistuje žádný sdružující subjekt, který by firmám pomáhal nastavit efektivní protikorupční mechanismy a zlepšovat otevřenost celého sektoru. Se zachováním většiny metodiky původního globálního Indexu (DCI) jsme vybrali dvacítku zástupců českých zbrojních firem a analýzou jejich veřejně dostupných dokumentů jsme ukázali hrubé obrysy reálného stavu zavedení etické protikorupční agendy ve zbrojních firmách v České republice. Nastavili jsme tak s Indexem protikorupční odolnosti zbrojních firem v roce (IPOZF) 2016 první laťku a přinesli ucelené informace o tom, kde si zbrojní firmy vedou dobře a kde mají zásadní nedostatky ve svém závazku boje proti korupci.

Cílem IPOZF (stejně tak jako v případě globálního indexu) není vytvoření žebříčku, ve kterém se firmy budou posuzovat dle jednotlivých bodových zisků, ale zmapování situace ve zbrojařském odvětví a poukázání na slabá místa nejen v celém odvětví ale i u jednotlivých společností nebo skupin společností.

Etický a protikorupční program nesmí být obchodním tajemstvím, není to utajená specifikace vojenského materiálu a rozhodně nejde o důkaz zranitelnosti firmy. Jde o veřejný závazek společnosti, že korupce není u nich vítána.

**Globální výdaje
v oblasti zbrojního
průmyslu**

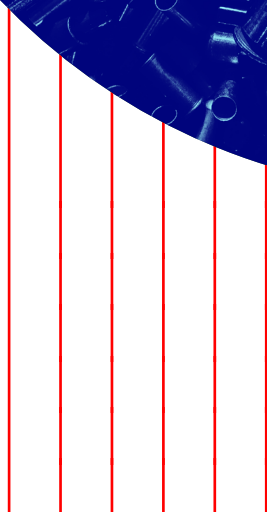
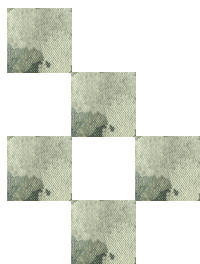
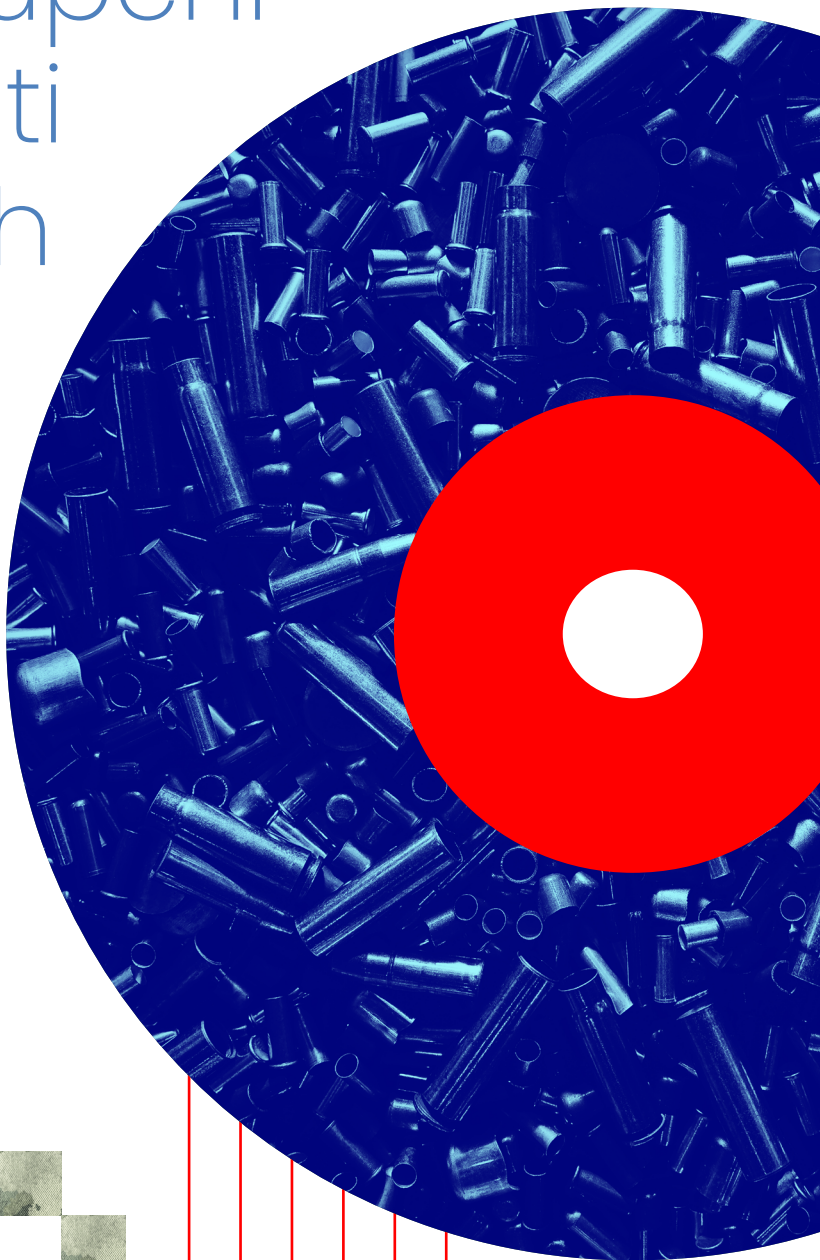
Výdaje na obranu ČR

Transparency International - Česká republika o.p.s. (TI ČR) se dlouhodobě snaží navazovat dialog jak se zbrojními firmami, tak i s Ministerstvem obrany a být konstruktivním partnerem. Tento projekt se snaží udržet diskusi právě se zbrojním sektorem tam, kde můžeme cestou pozitivní motivace zvýšit otevřenost firem, která je nenahraditelným hybatelem etických standardů v oblasti bezpečnosti a obrany a současně může přispět ke zlepšení zadávání veřejných zbrojních zakázek tzv. 'bottom up', tedy od firem k politice státu.

I do budoucna chceme pokračovat v návazném dialogu s jednotlivými společnostmi a snažit se svou expertízou přispívat ke zvyšování transparentní úrovně obchodních aktivit zbrojních společností a podporovat dobrou praxi v celém sektoru. Index IPOZF má být vlajkovou lodí těchto snah.

Index protikorupční odolnosti zbrojních firem

2020

Nový index odolnosti proti korupci ve zbrojním sektoru v České republice je vypracován na základě aktualizovaného indexu TI UK "Defence Companies Index on Anti-Corruption and Corporate Transparency" vydaného v únoru 2021.

Index analyzuje veřejné závazky k transparentnosti a omezování korupce u 21 vybraných českých zbrojních společností, a to v 51 otázkách (v případě státem vlastněných společností 56 otázkách), přičemž každá otázka je hodnocena 0–2 body (0 bodů: společnost otázku nenaplnuje, 1 bod: společnost otázku naplňuje částečně, 2 body: společnost zcela naplňuje otázku). Maximální počet bodů je 102 pro soukromé firmy, resp. 112 pro státem vlastněné společnosti.

Bylo hodnoceno

21

českých zbrojních firem.

Index analyzuje pouze veřejně dostupné informace, ať internetové stránky společnosti, zprávy společnosti či její dokumenty, za účelem posouzení kvality, rozsahu a dostupnosti protikorupčních politik a postupů v 10 klíčových oblastech, kde zvýšený závazek k transparentnosti informací snižuje rizika korupce ve zbrojním průmyslu.

Zároveň se metodologie a otázky oproti předchozímu vydání natolik změnilly, že přímé porovnání výsledků letos vydaných indexů (globálního i českého) s výsledky z předchozích let není metodologicky správně. Nicméně porovnání výsledků mezi globálním indexem, který vyšel v roce 2021, a jeho českou mutací je možné.

V Českém indexu bylo hodnoceno **21** českých zbrojních firem.

A-F

56 otázek

10 oblastí

Společnosti musely pro zařazení do souboru splňovat:

- ☉ **Společnost patří mezi zbrojní formy s vysokým obratem.**
- ☉ **Jedná se o významného hráče na trhu obranného a zbrojního průmyslu.**
- ☉ **Soubor vybraných firem by měl pokrývat širší spektrum podoblastí obranného a bezpečnostního průmyslu.**

U takových společností se pak posuzovala míra jejich protikorupčních opatření pouze na základě veřejně dostupných informací aktuálních k 31.10.2020. Cílem indexu je zhodnocení nastavení protikorupčních mechanismů v českém zbrojním odvětví a individuální zhodnocení nastavení protikorupčních politik ve firmách. Nejedná se o žebříček, proto jsou firmy seřazeny pouze do výkonových skupin podle bodového zisku.

Na základě sesbíraných veřejně dostupných informací byly tyto společnosti rozděleny do šesti skupin (A-F) podle míry naplnění protikorupčních programů a etických kodexů, které využívají ve svých společnostech. Míra naplnění byla reflektována v metodickém souboru obsahujícím 56 otázek v 10 vytyčených oblastech uvedených níže.

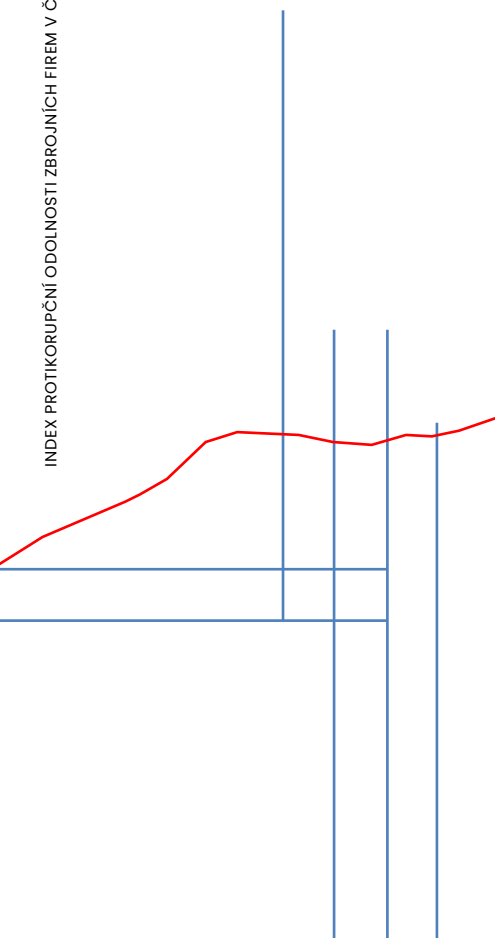
Sběr informací probíhal od května 2020 do října 2020 a následně byly všechny zkoumané společnosti osloveny s žádostí o komentář či doplnění prvotního vyhodnocení. Na základě zpětné vazby firem jsme reflektovali jakékoliv změny, které byly zveřejněny do konce října 2020 a nebyly zohledněny v našem prvotním sběru. Pro přehlednost byl všem poskytnut předběžný dokument hodnocení včetně komentářů a získaného skóre, stejně tak jako metodologie sběru a vyhodnocení dat.

Společnostem byl zaslán e-mail s předběžným bodovým ziskem. Všem byla nabídnuta možnost doplnit předběžné vyhodnocení, popř. předložit relevantní dokumenty podporující uvedená tvrzení. Na tomto místě bychom rádi poděkovali všem firmám, které alespoň nějakým způsobem reagovaly na zasláná zjištění. Tento index má být především inspirací a vizitkou pro zbrojní firmy. Pouze 5 firem z celkového počtu tak učinilo, což znamenalo menší míru zapojení než u předchozího vydání indexu. Jejich návrhy byly konfrontovány s dostupnými informacemi a v případě opodstatněnosti zohledněny v hodnocení.

Na rozdíl od předchozího vydání nebylo součástí analýzy zkoumání neveřejných informací, které byly společnostmi poskytnuty.

Co index není?

INDEX PROTİKORUPČNÍ ODOLNOSTI ZBROJNÍCH FIREM V ČR 2020

Index neměří korupci ve zbrojním sektoru.

Nesnaží se identifikovat nejvíce a nejméně zkorumpované zbrojní společnosti v ČR. Index se ani nesnaží naznačit, že společnosti s vysokým skóre nemají žádné potíže s korupcí, a naopak společnosti s nízkým skóre mají vážné problémy s korupcí. Všechny společnosti pohybující se ve zbrojním sektoru čelí zvýšeným korupčním rizikům. Tento index je zhodnocení úrovně transparentnosti protikorupčních politik vybraných společností, a také zhodnocení kvality těchto politik na základě veřejně dostupných informací, zveřejněných procedur a dokumentů. To vše pomáhá snižovat korupční riziko v celém bezpečnostním sektoru.

Index není náhrada za interní audit.

Témata, která index pokrývá, zosobňují klíčové aspekty korporátních protikorupčních politik, procedur a metod. Jde o témata, která mohou pouze profitovat ze zveřejnění, tedy princip, o který se Transparency International dlouhodobě snaží. Otázky se snaží upozornit na nejdůležitější, nebo na nejpřehlíženější rizikové oblasti, kterými by se společnosti měly co nejvíce zabývat, aby tak posílily svoji společenskou odpovědnost, ze které by profitoval celý zbrojní sektor. Index se nesnaží podat komplexní obrázek všech částí protikorupčních programů vybraných zbrojních firem. Je zaměřen výhradně na informace zveřejňované společnostmi na svých veřejně dostupných internetových stránkách. Díky tomu index měří kvalitu a hodnotu informací, které jsou zde zveřejněny, zároveň však nemůže hodnotit celkovou kvalitu a transparentnost protikorupčních politik vybraných společností, jejich procedur, ale i samotnou existenci takových politik. Nelze také měřit implementaci protikorupčních opatření ve společnostech, vyjma informací, které společnost o implementaci sama zveřejní.

Výsledky telegraficky

Všechny zkoumané společnosti mají omezené, popř. nemají vůbec veřejně dostupné informace o svých etických a protikorupčních mechanismech.

Pouze polovina zkoumaných firem (9) získala více než dva body.

Zároveň pouhé tři společnosti dosáhly na vyšší skóre než kategorii F, tedy kategorii poslední, která obsahuje společnosti, u kterých nebylo možné identifikovat ani základní informace o nastavení etických a protikorupčních politik. Takový výsledek představuje zásadní slabiny v pojmání korupčních a etických rizik při fungování společností a zbytečně zvyšuje rizikovost společností.

Vzhledem k velkému množství společností, které získaly méně než tři body, není možné reprezentativně vyhodnotit oblasti, ve kterých byl větší či menší bodový zisk, a tedy ani identifikovat, kde si české zbrojní společnosti vedou lépe a kde mají nedostatky. Ono nenulové, ale velmi nízké skóre, je zapříčiněno povinně zveřejňovanými informacemi uveřejněnými ve výročních zprávách v Obchodním rejstříku. Tyto výročí zprávy nemusely být zveřejněny na internetových stránkách společností.

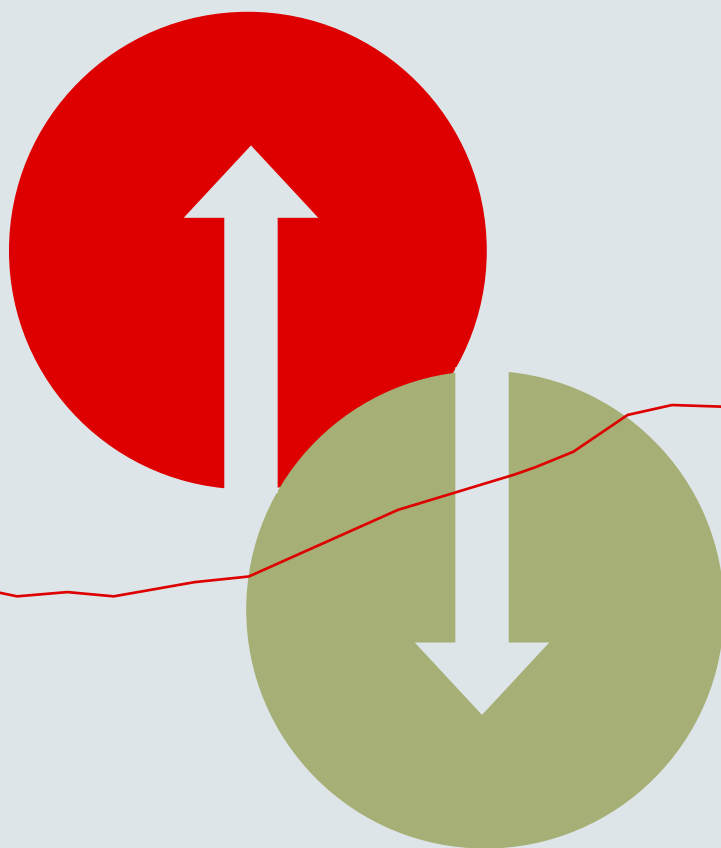
⊕ **9 společností získalo více než 2 body**

⊕ **18 z 21 firem se umístilo v nejhorsí skupině F**

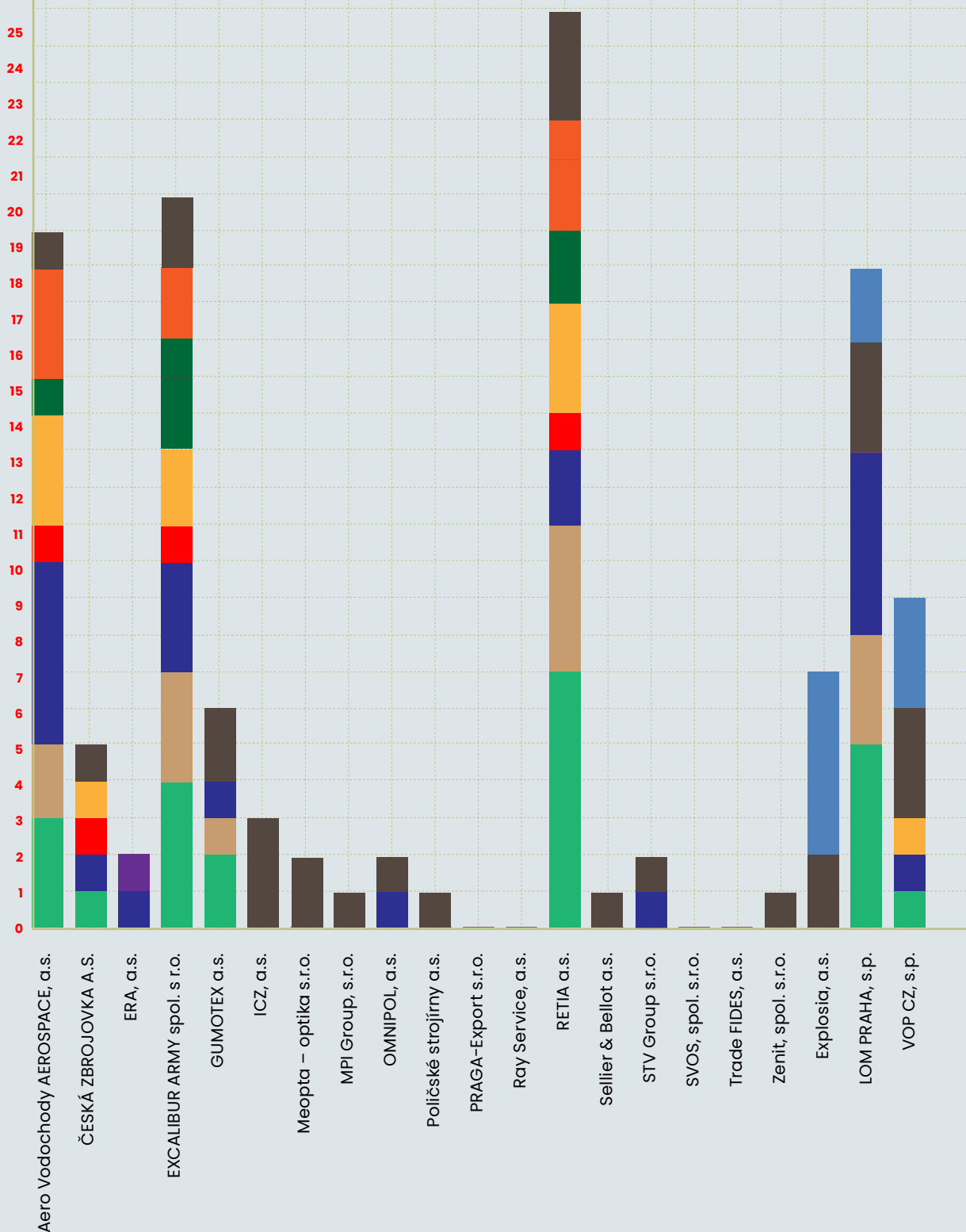
⊕ **Pouze tři společnosti dosáhly vyššího hodnocení, nicméně zůstaly ve skupině E, tedy druhé nejhorsí**

⊕ **Nejvyšší průměrný bodový zisk byl v kategorii "Vysoce rizikové trhy", a to 17 %**

⊕ **Výsledky se částečně shodují s výsledky globálního indexu, ale celkový bodový zisk je významně nižší u českých zástupců**

výsledky firem

***LEGENDA**

1. Vedení a organizace

2. Interní kontroly

3. Podpora zaměstnanců

4. Střet zájmů

5. Vztahy se zákazníky

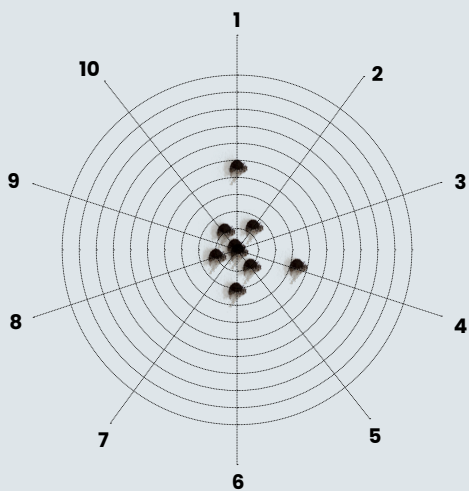
6. Správa dodavatelského řetězce

7. Agenti, zprostředkovatelé a joint ventures

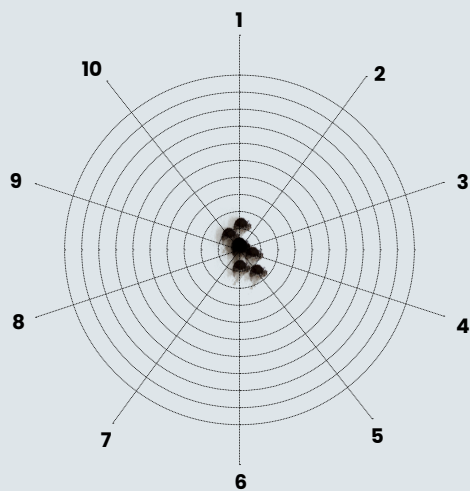
8. Offsets

9. Vysoce rizikové trhy

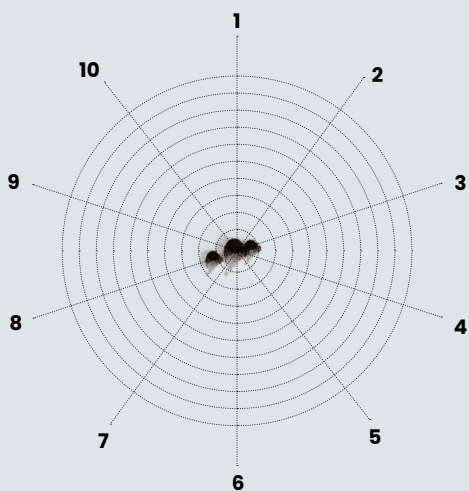
10. Státem vlastněné firmy (SOE)

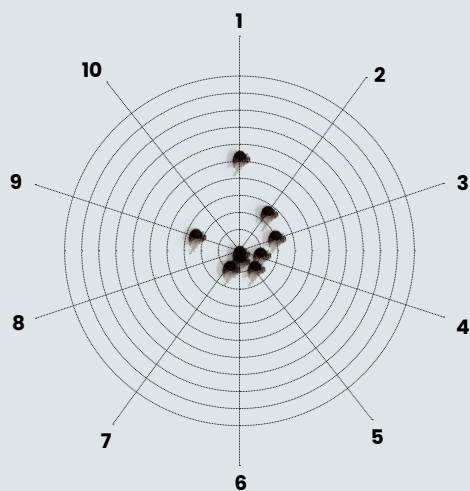
Aero Vodochody AEROSPACE, a.s.

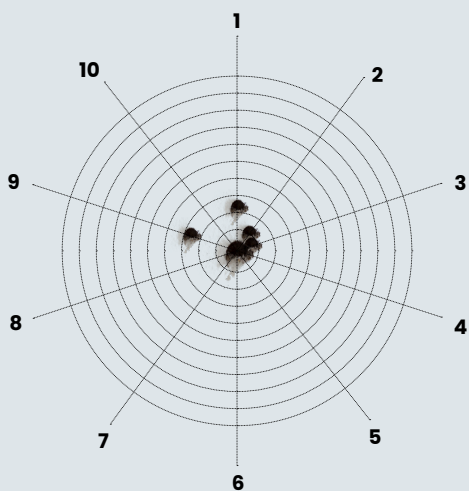
ČESKÁ ZBROJOVKA A.S.

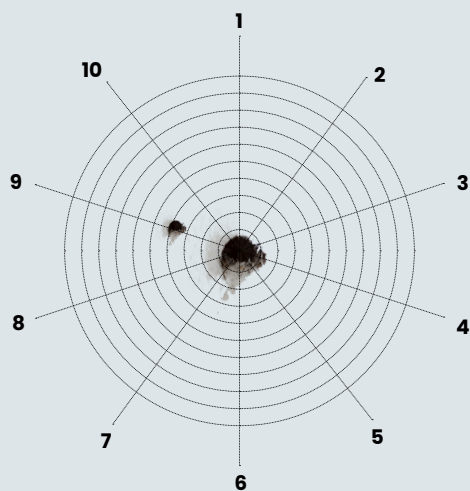
ERA, a.s.

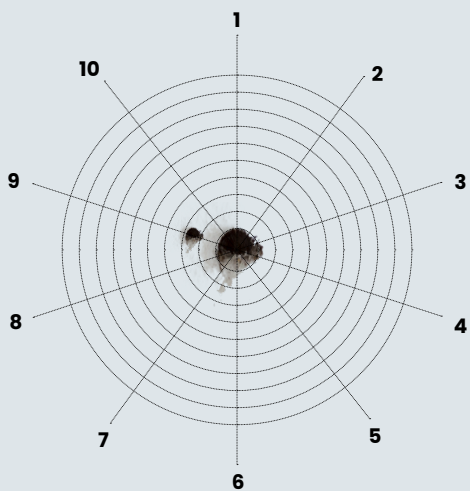
EXCALIBUR ARMY spol. s r.o.

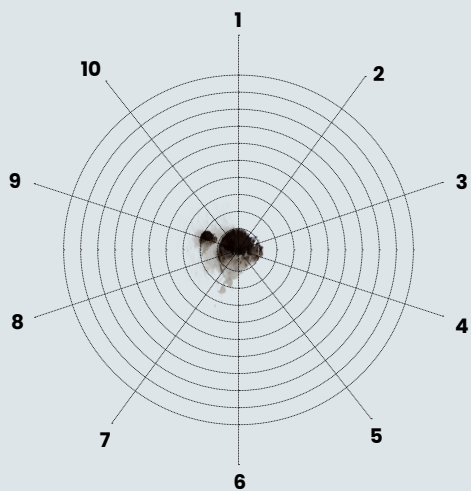
GUMOTEX a.s.

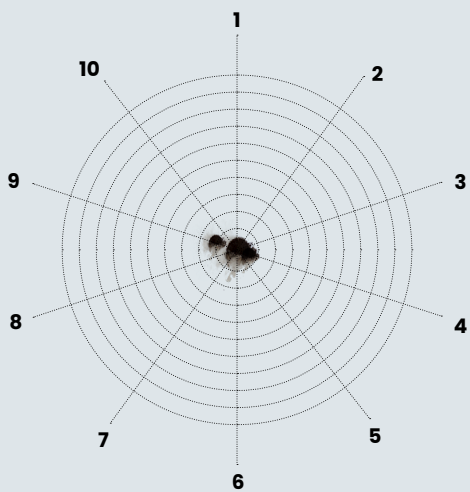
ICZ, a.s.

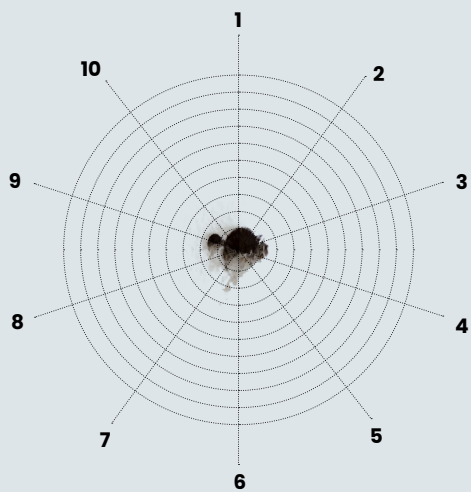
Meopta – optika s.r.o.

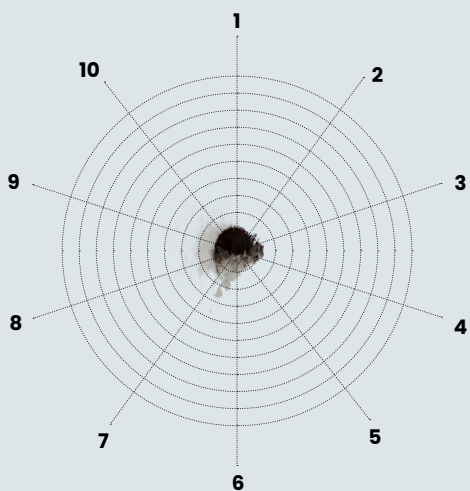
MPI Group, s.r.o.

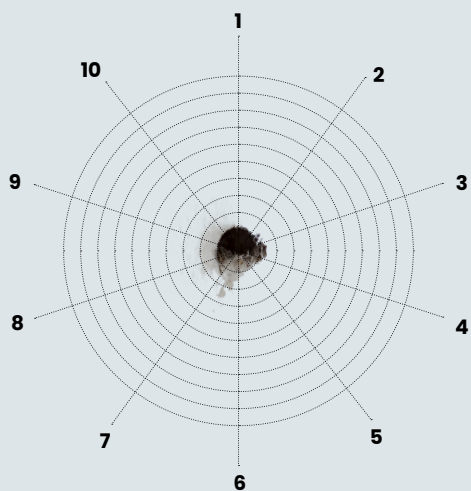
OMNIPOL, a.s.

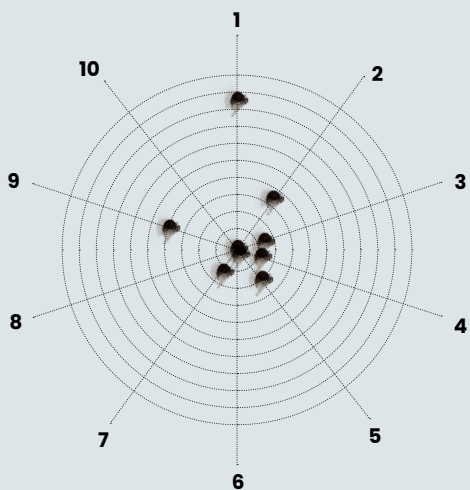
Poličské strojírny a.s.

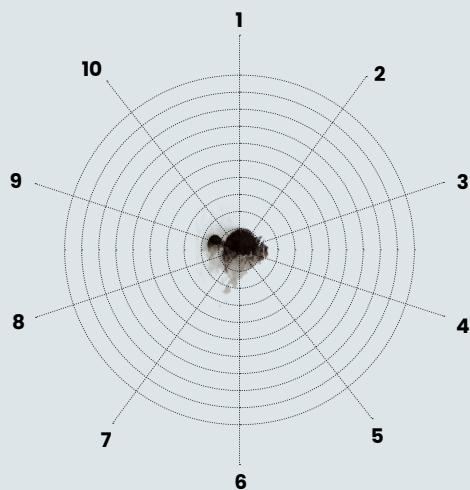
PRAGA-Export s.r.o.

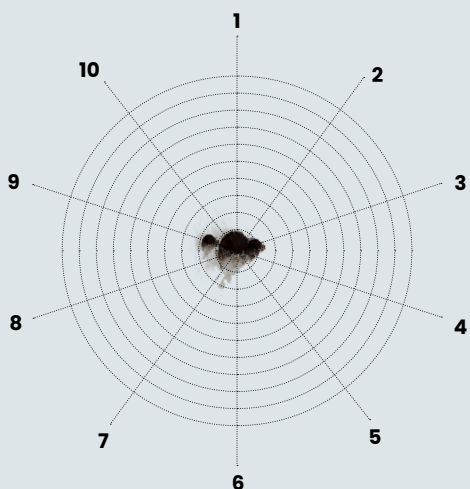
Ray Service, a.s.

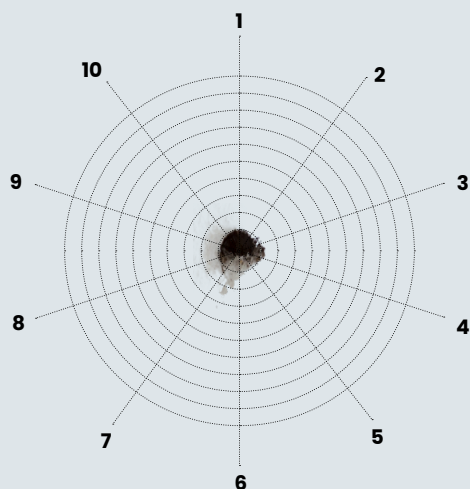
RETIA a.s.

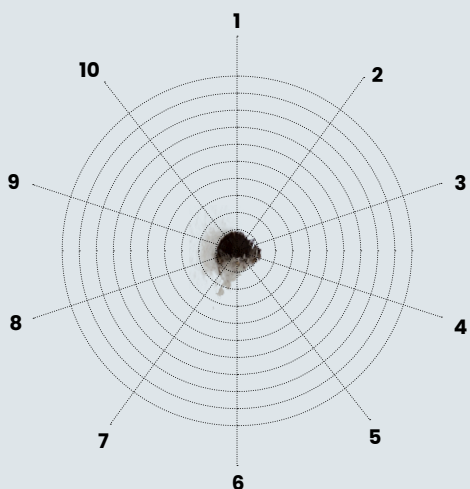
Sellier & Bellot a.s.

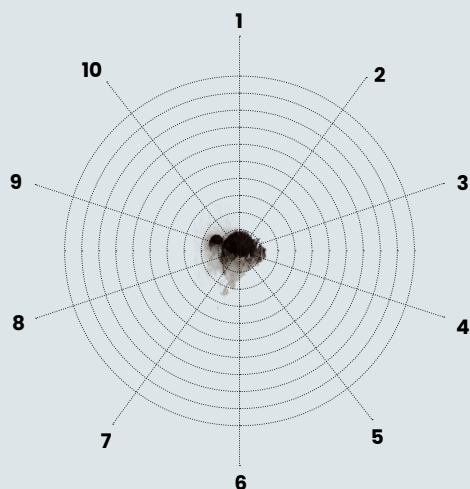
STV Group s.r.o.

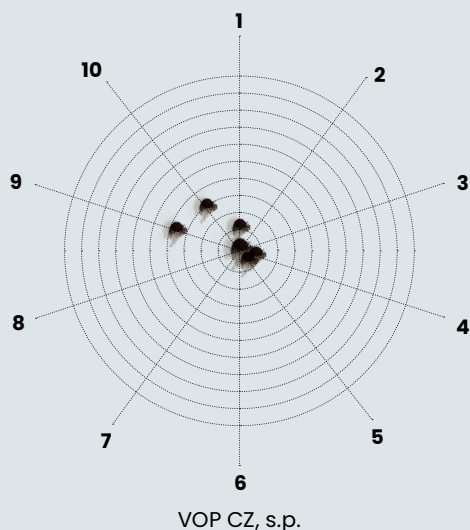
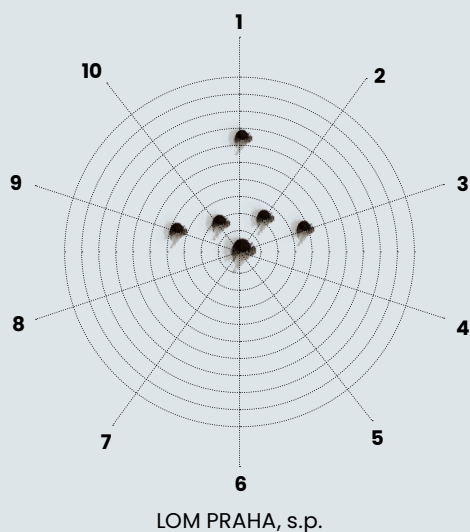
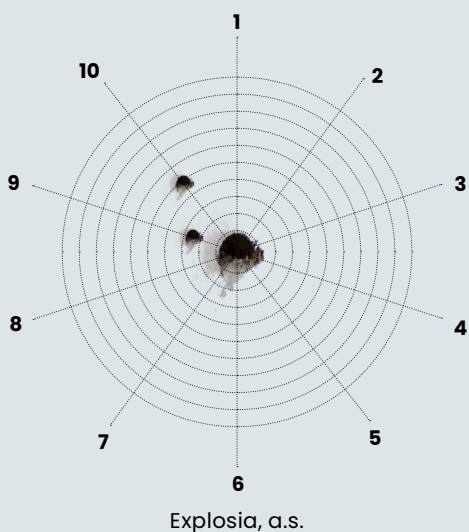
SVOS, spol. s.r.o.

Trade FIDES, a.s.

Zenit, spol. s.r.o.

Grafy ilustrují míru naplnění jednotlivých oblastí. Čím dále od středu, tím se firmě podařilo naplnit danou oblast lépe. Naopak úzký soustřel ukazuje na nedostatečné rozpětí zkoumaných opatření.

Co z indexu vyplývá?

Korupce v průmyslu a obchodních vztazích ovlivňuje nás všechny – občany, společnosti, vlády a mezinárodní společenství. Každý jednotlivý člen této skupiny má mít zájem snížit riziko výskytu tohoto negativního fenoménu. O to víc by měl být tento zájem přítomen v tak specifickém odvětví, jakým zbrojně bezpochyby je.

Korupce ve zbrojním průmyslu znamená vojáky bez funkčního vybavení, omezené kapacity strategické modernizace armád či vyvádění státních prostředků do rukou vlivových skupin, popř. v extrémním případě až k teroristickým skupinám.

Materiálně zabezpečená armáda neznámá pouze ochranný prvek státu a jeho obyvatel, ale především umožňuje efektivnější nasazení vojáků při krizových situacích, kterým může Česká republika čelit. Krize spojená s virem COVID-19 je toho ilustračním příkladem.

Zbrojní společnosti, ať už vlastněné státem či soukromým vlastníkem, jsou příjemci velkého množství veřejných peněžních prostředků.

Pozitivní změny v otevřeném přístupu se ve zbrojařském průmyslu odehrávají, ale jsou komplikovanější z důvodu politických vazeb, kvůli utajovaným informacím při veřejných zbrojních zakázkách nebo kvůli nedostatečné motivaci ze strany státu. Chceme mít světové výrobce a dodavatele, ale nijak se nestaráme o jejich etickou vyspělost ani protikorupční odolnost. V několika západních zemích existuje u veřejných zakázek podmínka na veřejný protikorupční program společnosti, pokud se tato firma chce účastnit nějakého výběrového řízení. U nás žádná takováto podmínka není. To představuje protiklad ke snaze o vytvoření transparentního prostředí, které je odolné proti korupci.

nákupy
bez výběrového
řízení

České firmy mnohdy poskytují zboží či služby světové úrovně, ale nereflktují tuto pozici i v míře formování celého odvětví. Drtivá většina získaných informací z veřejných zdrojů jde po povrchu. Pokud je přítomný veřejný závazek společnosti pro boj s korupcí, není často podpořen promyšleným komplexním mechanismem, který by vytvářel efektivní obranu společnosti proti neetickému či přímo korupčnímu jednání. Ani jedna ze zkoumaných společností nezískala v žádné z 10 kategorií plný počet bodů a v drtivě většině nedosáhly ani na poloviční hodnotu.

Mnoho firem veřejně nepřiznává, že čelí zvýšeným rizikům při podnikání na trzích náchylných ke korupci a nemají zavedena opatření k identifikaci a zmírnění těchto rizik. Jen málokterá společnost přijímá opatření, aby zabránila korupci v tzv. offsetech² ani veřejně nedeklaruje, že se offsetových programů principiálně neúčastní. Dále většina z nich jen omezeně brání vysokému riziku úplatkářství spojeného s využíváním agentů a zprostředkovatelů k realizaci samotného obchodu.

Několik zbrojních firem získalo poměrově vyšší počet bodů v oblasti kvality interních protikorupčních opatření, jako jsou veřejné závazky v boji proti korupci a dále procesy, které zaměstnancům brání v úplatkářství. Většina společností ale nezveřejňuje žádné dokumenty či informace o tom, jak jejich protikorupční politika funguje v praxi, a neumožňují tak její vyhodnocení, popř. ani využití z pohledu třetích stran.

Zbrojní průmysl je pro korupci jedním z hlavních cílů vzhledem k velikosti finančního prostředků v odvětví (globální vojenské výdaje v roce 2019 byly odhadnuty na více než 1,9 bilionu dolarů)³, úzkým vazbám mezi obrannými zakázkami a politikou, a netransparentnímu fungování celého odvětví.

2 Offsety ve zbrojních zakázkách jsou opatření, kterými zadavatel dovážející země zavazuje dodavatelské společnosti vyvážející země k reinvestici část smlouvy v dovážející zemi. Touto cestou se vytváří významně rizikové korupční prostředí. Více na https://ti-defence.org/wp-content/uploads/2016/03/1004_corruption_risk_offsets.pdf.

3 <https://www.sipri.org/media/press-release/2020/global-military-expenditure-sees-largest-annual-increase-decade-says-si-pri-reaching-1917-billion>

Vliv korupční odolnosti na veřejné rozpočty

Na druhé straně akvizičního procesu pak stojí státní úředníci, jakožto skupina s vysokým korupčním rizikem. Veřejné zakázky v obraně jsou svou informační skromností speciálně náchylné na možné ovlivnění ze strany jednotlivce a může docházet ke korupčnímu jednání, které ovlivňuje jak kvalitu pořizovaného materiálu, tak i jeho cenu.

Dopad korupce v rámci obchodu se zbraněmi je obzvláště závažný. Hodnota financí vydaných na obranu v důsledku znamená, že významné množství veřejných peněz může být zbytečně vynaloženo na předraženou zakázku, namísto toho, aby byly peníze vynaloženy na klíčové veřejné služby. Korupce může v důsledku stát životy, a to např. v případech, kdy samotní vojáci mají nekvalitní vybavení.

Stejně jako je pro zbrojní společnosti důležité, aby jejich zbožím byla vybavena armáda státu, kde sídlí, je důležité pro veřejné finance, aby se takové zboží kupovalo za férové podmínky a férovou cenu.

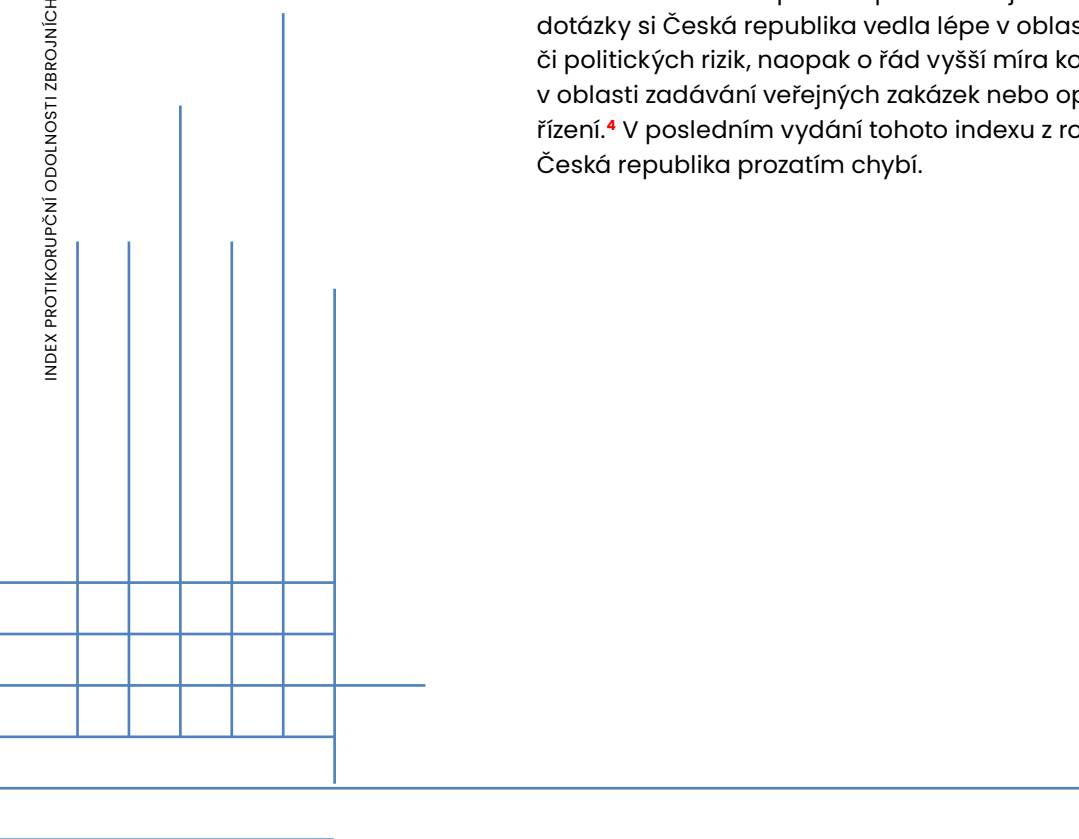
TI ČR již v minulosti upozorňovala na nedostatky spojené se specifiky zbrojního prostředí, a to především v oblasti čerpání veřejných financí. Dlouhodobě není řešena ani otázka tzv. otáčivých dveří (z anglického výrazu 'revolving doors'), čímž uniká know-how ze státní správy do komerčního sektoru, zároveň se tímto fenoménem příslušné organizace dlouhodobě odmítají zabývat. Dochází tak k rizikovým situacím, kdy vysocí důstojníci

Armády ČR či Ministerstva obrany ČR přechází přímo ze svého postu do společnosti, která získává nebo žádá o veřejné zakázky. Zde je potenciální riziko zneužití informací ze své předchozí pozice vysoké.

Ministerstvo nijak aktivně nepodporuje zvyšování protikorupčních standardů u komerčních zbrojních firem. Pohledem na minulé i současné výsledky zbrojních firem v jejich snaze o transparentnost a nastavení veřejných etických mechanismů by podobná snaha ministerstva či Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu měla být o to větší.

V tomto ohledu je nutné zmínit i sesterský žebříček TI UK Government Defence Index, který hodnotí přítomnost korupčních rizik přímo v národních ministerstvech obrany. Jeho výsledky jsou varovným signálem, že ani jednotlivá ministerstva obrany, a tedy potenciálně ani společnosti, které jsou ministerstvem vlastněny, nemají efektivní protikorupční program. V posledním žebříčku z roku 2015 se Česká republika umístila ve skupině C, tedy v kategorii středního rizika korupce. Rozpadem na jednotlivé podotázky si Česká republika vedla lépe v oblasti finančních či politických rizik, naopak o řád vyšší míra korupce byla v oblasti zadávání veřejných zakázek nebo operačním řízením.⁴ V posledním vydání tohoto indexu z roku 2020 pak Česká republika prozatím chybí.

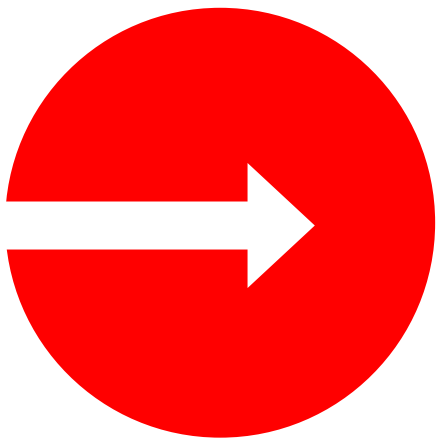
INDEX PROTİKORUPČNÍ ODOLNOSTI ZBROJNÍCH FIREM V ČR 2020

⁴ <http://government.defenceindex.org/countries/czech-republic/>

Shrnutí a doporučení

První vydání indexu IPOZF v roce 2016 vytyčilo kritické aspekty pro další rozvoj protikorupční agendy u zbrojních firem v ČR:

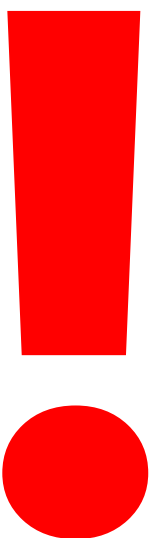

- ⊕ **Nedostatečný osobní závazek ze strany vedení deklarující protikorupční ráz společnosti, navázání odpovědnosti na konkrétní osobu, nikoliv na postavení v organizaci.**
- ⊕ **Nedostatek kvalitních protikorupčních školení nejen zaměstnanců, ale i celého vedení. V probíhajících školeních chybí důraz na praktičnost.**
- ⊕ **Nedostatečně kvalitní nastavení whistleblowerských programů (především možnosti oznamování a ochrana oznamovatelů).**
- ⊕ **Přílišná formálnost protikorupčních programů, která se odráží v nedostatečném naplňování agendy.**

Kam se sektor posunul za 4 roky?

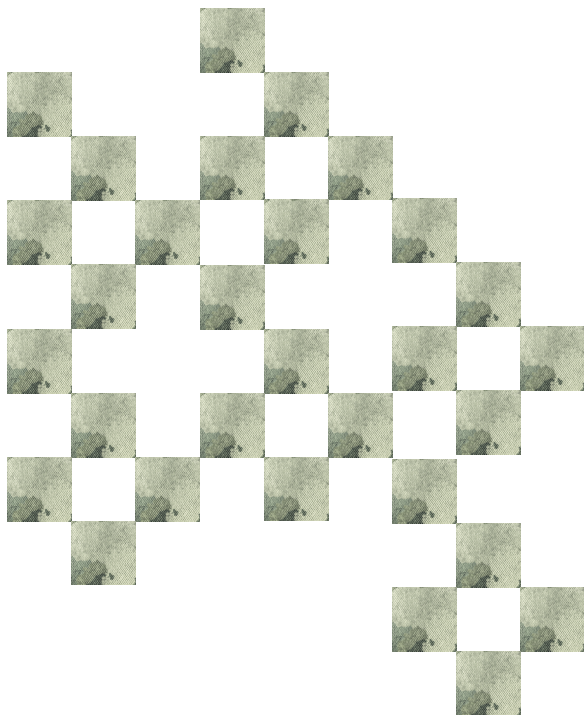
Kumulativní výsledky ukazují, že nedošlo k zásadní změně přístupu ani v jedné z oblastí. Můžeme pozorovat individuální zlepšení nebo alespoň udržení statusu quo u osobního závazku ze strany vedení a zlepšení komunikačních kanálů pro nahlašování etického nebo korupčního jednání. Spíše pilotně jsou vidět i snahy o zavedení specializovaných korupčních školení v rámci vzdělávání jak zaměstnanců, tak i členů představenstva. Nicméně jde o snahu, která není dostatečně podporována ani z odvětví, ani uvnitř firmy. Naopak je očividná nedostatečná snaha deklarovat úroveň nastavení protikorupčních a etických mechanismů, a relativizace celé skupiny opatření.

Téměř nulový zisk poloviny firem a zařazení 18 z 21 hodnocených firem do skupiny F ukazuje na zásadní opomenutí protikorupční problematiky ve zbrojním odvětví a neschopnost či neochotu vystavět efektivní systém obrany společnosti proti korupčním vlivům zvenčí či zevnitř.

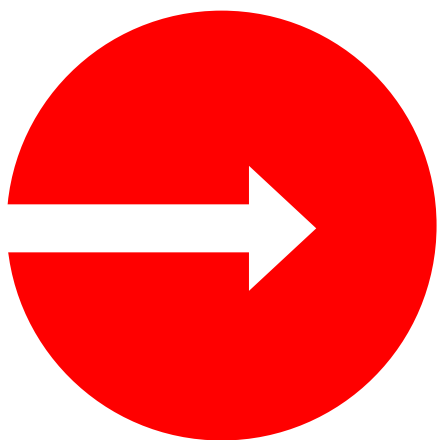

Veškerá doporučení z roku 2016 tedy zůstávají nadále platná, a naopak je nutné znovu zdůraznit zásadní potřebu otevřenosti společností (nejen) zbrojního sektoru v oblasti jejich protikorupčních mechanismů.

Vzhledem k zjištěným zásadním nedostatkům je hlavním doporučením reflektovat celý soubor otázek a rozpracovat na úrovni vedení firmy komplexní balíček, který by zohledňoval uvedené oblasti do nejvyšší možné míry. Pokud má společnost již nastavené politiky, které odpovídají poptávaným informacím v indexu, měla by je zveřejnit, aby byl jasně deklarován její postoj k neetickému obchodnímu jednání.

Metodologie

Způsob získávání informací od zbrojařských společností probíhal stejným způsobem jako zmiňovaný index vytvořený pobočkou TI ve Velké Británii, zveřejněný v únoru 2021. Tento index myšlenkově navazuje na své předchůdce z let 2012 a 2015, nicméně změny v otázkách jsou natolik závažné, že výsledky z těchto dvou indexů a tohoto indexu nelze porovnávat.

Na základě zkušeností z minulých let byl vytvořen dotazník obsahující celkem 56 otázek, přičemž pro soukromé společnosti je relevantních pouze 51 otázek, zbylých 5 reflektuje specifika státem vlastněných či spoluvlastněných společností.

Tematicky byl soubor rozdělen do 10 kategorií, reflektující oblasti, které jsou z pohledu programu Defence & Security zásadní pro efektivitu nastavení etického a protikorupčního programu a zároveň je jejich zveřejnění nezbytnou součástí pro mitigaci korupčních rizik. Jedná se o:

- ⊕ **Vedení a organizace**
- ⊕ **Interní kontroly**
- ⊕ **Podpora zaměstnanců**
- ⊕ **Střet zájmů**
- ⊕ **Vztahy se zákazníky**
- ⊕ **Správa dodavatelského řetězce**
- ⊕ **Agenti, zprostředkovatelé a joint ventures**
- ⊕ **Offsety**
- ⊕ **Vysoce rizikové trhy**
- ⊕ **Státem vlastněné firmy (SOE)**

Na zodpovězení těchto informací jsme použili výhradně veřejně dostupné zdroje z internetových stránek společností nebo z jejich veřejně dostupných dokumentů. U dvou otázek se také přihlíželo k výročním zprávám společností za rok 2019, které byly zveřejněny v Obchodním rejstříku. Relevantní pro šetření byly informace, které byly veřejně dostupné k 31. říjnu 2020.

102/112

maximální počet bodů

Jednotlivé odpovědi byly hodnoceny na dvoubodové škále. Dosažení maximálního počtu bodů (102, respektive 112) představovalo ideální stav komplexního nastavení všech aspektů etické a protikorupční agendy. Podle bodového zisku byly subjekty řazeny do skupin A – F, přičemž skupina A obsahuje společnosti s rozsáhlými důkazy o existenci propracované protikorupční politiky, skupina F naopak obsahuje společnosti prakticky bez veřejných důkazů o strukturované protikorupční politice.

Vypracované hodnocení bylo zasláno všem zkoumaným firmám s výzvou o komentář a případné doplnění dokumentů, které se nepodařilo dohledat. V případě, že zaslaly dokumenty splňující podmínky pro jejich sběr, bylo podle toho upraveno jejich výsledné skóre.

Celou metodologii, dotazník včetně modelových odpovědí naleznete v publikaci **Metodika Indexu protikorupční odolnosti zbrojních firem 2020⁵**.

⁵
<https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/2021/02/Metodika-Indexu-protikorupcni-odolnosti-zbrojnich-firem-2020.pdf>

Firma	Vedení a organizace	Interní kontroly	Podpora zaměstnanců	Střet zájmů	Vztahy se zákazníky	Správa dodavatelského řetězce	Agenti, zprostředkovatelé a joint ventures	Offsety	Vysoce rizikové trhy	Státem vlastněné firmy (SOE)
Aero Vodochody AEROSPACE, a.s.	38%	17%	36%	13%	21%	0,1%	15%	0%	13%	
ČESKÁ ZBROJOVKA A.S.	13%	0%	7%	13%	7%	0%	0%	0%	13%	
ERA, a.s.	0%	0%	7%	0%	0%	0%	0%	13%	0%	
EXCALIBUR ARMY, s.r.o.	50%	25%	21%	13%	14%	0,2%	5%	0%	25%	
GUMOTEX a.s.	25%	8%	7%	0%	0%	0%	0%	0%	25%	
ICZ, a.s.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	38%	
Meopta – optika s.r.o.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	25%	
MPI Group, s.r.o.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	13%	
OMNIPOL, a.s.	0%	0%	7%	0%	0%	0%	0%	0%	13%	
Poličské strojírny a.s.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	13%	
PRAGA-Export s.r.o.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
Ray Service, a.s.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
RETIA a.s.	88%	33%	14%	13%	21%	0,2%	15%	0%	38%	
Sellier & Bellot a.s.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	13%	
STV Group s.r.o.	0%	0%	7%	0%	0%	0%	0%	0%	13%	
SVOS, spol. s.r.o.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
Trade FIDES, a.s.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
Zenit, spol. s.r.o.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	13%	
Explosia, a.s.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	25%	50%
LOM PRAHA, s.p.	63%	21%	36%	0%	0%	0%	0%	0%	38%	20%
VOP CZ, s.p.	13%	0%	7%	0%	7%	0%	0%	0%	38%	30%

Index protikorupční odolnosti zbrojních firem 2020

Praha, březen 2021

Publikace vznikla v rámci programu Defence Integrity Action Fund pod záštitou globálního programu Transparency International Defence & Security.

Více informací o projektu na www.zbrojniindex.transparency.cz.

Autoři: Milan Eibl (TI ČR), Marek Chromý (TI ČR)

Editační práce: Lucia Vilimovská (TI ČR)

Grafická úprava: KLIMSZ

Transparency International – Česká republika, o. p. s.

Sokolovská 260/143
Praha 8 - 180 00

T: +420 224 240 895/6

E: posta@transparency.cz

W: www.transparency.cz

Transparency International – Česká republika, o. p. s.

„Hlídáme veřejný zájem, hájíme efektivní a odpovědnou správu země.“

Bankovní číslo účtu Transparency International Česká republika, o. p. s.
vedeného u Fio banky, a. s. (pobočka banky na Praze 1) je 2100385154/2010.

©2021 Transparency International ČR. Všechna práva vyhrazena.

INDEX PROTIKORUPČNÍ ODOLNOSTI ZBROJNÍCH FIREM V ČR 2020